

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 112/07-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 27. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. K., L., zastúpeného advokátom JUDr. B. B., B., za účasti T. Š., starostu obce L., pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce L. konaných 2. decembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2006 doručená sťažnosť JUDr. J. K., L. (ďalej len „sťažovateľ“), za účasti T. Š., starostu obce L. (ďalej len „zvolený starosta“), pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce L. konaných 2. decembra 2006.

Zo sťažnosti a z dopĺňujúceho podania doručeného ústavnému súdu 7. februára 2007 vyplýva, že sťažovateľ sa stal kandidátom pre voľby starostu na kandidátnej listine politickej strany SMER - Sociálna demokracia. Sťažovateľ po skončení volieb zistil od

riaditeľa Domova dôchodcov a Domova sociálnych služieb v L. (ďalej len „domov“) Bc. K. L., že hoci v domove je umiestnených viac ako 85 osôb spôsobilých na právne úkony, miestna volebná komisia nevyslala do domova svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hoci vždy v minulosti sa to takto praktizovalo. Viac ako 80 % obyvateľov domova sú ležiace osoby - dôchodcovia, ktorých treba považovať za bezvládných. Navyše domov je od obce vzdialený. Ani ostatní obyvatelia domova nemohli voliť, a to jednak preto, lebo tiež čakali na príchod členov miestnej volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou, keďže to tak bolo v minulosti obvyklé, a tiež aj preto, že zamestnankyňa domova im nevydala ich občianske preukazy z uzatvoreného trezoru, lebo v deň volieb mala pracovné voľno. Týmto spôsobom došlo k manipulácii volieb, ktoré viedli ku skresleniu ich výsledkov v prospech zvoleného starostu. Znamená to, že skoro polovica občanov bola vylúčená z účasti na voľbách a ukrátená o svoje volebné právo. Dôvodom, pre ktorý sa takto postupovalo, boli rozpory zvoleného starostu s riaditeľom domova. Sťažovateľ je presvedčený, že hlasovacie lístky, ktoré mali použiť dôchodcovia, boli zneužitú v prospech zvoleného starostu. Iba touto manipuláciou sa dosiahlo, že zvolený starosta získal viac hlasov. Za členov miestnej volebnej komisie určil zvolený starosta svojich ľudí. Zápisnicu o výsledku volieb vyhotovila dcéra zvoleného starostu A. P., rod. Š., ako zapisovateľka volebnej komisie. Zápisnicu podpísali veľmi blízki priatelia zvoleného starostu ako členovia volebnej komisie. Celkový počet obyvateľov obce s volebným právom je 230 vrátane dôchodcov bývajúcich v domove. Pri vyhlásení výsledkov volieb v miestnom rozhlase zvolený starosta uviedol v rôznych časových intervaloch trikrát vždy rozdielne výsledky. Podľa sťažovateľa aj táto skutočnosť svedčí o manipulácii s výsledkami volieb. Oficiálne uvedený výsledok, podľa ktorého mal zvolený starosta získať 165 platných hlasov, nezodpovedá skutočnosti, pretože v prospech zvoleného starostu sa započítali aj hlasy dôchodcov z domova, ktorí sa v skutočnosti volieb nezúčastnili.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyhlásil voľby starostu obce L. za neplatné.

1.1 Ďalším podaním z 2. mája 2007 odovzdaným na poštovú prepravu 4. mája 2007 a doručeným ústavnému súdu 7. mája 2007 sťažovateľ rozšíril svoju sťažnosť o tvrdenie, že zvolený starosta je podozrivý zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného

zákona v súbehu s prečinom marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona, ako o tom svedčí priložená kópia uznesenia policajného orgánu o trestnom stíhaní.

1.2 Z prípisu J. E., predsedu Obvodnej volebnej komisie Š., z 5. februára 2007 adresovaného právnenému zástupcovi sťažovateľa vyplýva, že na požiadanie právneho zástupcu vykonal pohovor s riaditeľom domova Bc. K. L., ktorý mu uviedol, že miestna volebná komisia neprišla do domova s prenosnou volebnou schránkou, a to v rozpore s doteraz zaužívanou praxou.

2. Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb starostu v obci L. z 2. decembra 2006 vyplýva, že celkový počet osôb zapísaných v zozname voličov bol 319, počet voličov, ktorým boli vydané obálky s hlasovacími lístkami, bol 208, počet odovzdaných obálok bol 208, odovzdaných bolo celkom 207 platných hlasov, z ktorých kandidát č. 2 T. Š. (zvolený starosta) získal 165 platných hlasov. Kandidát č. 1 získal 42 platných hlasov.

3. Z prípisu domova sp. zn. 145/07 z 28. marca 2007 doručeného ústavnému súdu 2. apríla 2007 vyplýva, že počet obyvateľov domova k 2. decembru 2006 bol 69.

4. Z uznesenia vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície - Odboru všeobecnej kriminality Nové Zámky sp. zn. ČVS: ORP-422/OVK-NZ-2007 ZP z 25. apríla 2007 vyplýva, že podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s prečinom marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona. Uvedených trestných činov sa mal dopustiť neznámy páchateľ tým, že 20. novembra 2006 pred obchodom s potravinami z úradnej tabule obce L. odstránil volebné plagáty s obsahom volebného programu sťažovateľa kandidujúceho za starostu obce, ktoré vylepil 19. novembra 2006 E. K. Po odstránení plagátov sa mu vyhrážal, že *„kto mu dovolil vylepovať volebné plagáty a za to ho nechá vystáť z obce, že zariadi aby za to pykal na čo po celý život bude pamätať!“*. Uvedené vyhrážky vyslovil spôsobom, ktorým u poškodeného E. K. vzbudil

dôvodnú obavu, že ich uskutoční. Následne potom sa dosiaľ neznámym občanom obce L. vyhrážal pomstou, ak nebudú za starostu obce v komunálnych voľbách v roku 2006 voliť zvoleného starostu.

5. V rámci prípravy veci na predbežné prerokovanie na požiadanie ústavného súdu riaditeľ domova Bc. K. L. prípisom sp. zn. 262/2007 z 20. júna 2007 oznámil, že obecný úrad v súlade s volebným zákonom zaslal každému voličovi - obyvateľovi domova oznámenie o konaní volieb. Ležiaci a imobilní obyvatelia boli oboznámení s možnosťou hlasovať mimo volebnej miestnosti. Podľa jeho vedomia však nikto z nich o prenosnú volebnú schránku nepožiadaval. Nemá vedomosť o tom, že by sa časť obyvateľov domova nemohla dostaviť na voľby 2. decembra 2006 preto, že im neboli vydané občianske preukazy. V domove sa nenachádza žiadny „trezor na občianske preukazy“. Tak riaditeľ osobne, ako aj sociálna pracovníčka domova boli počas trvania volieb k dispozícii v súvislosti s riešením prípadných problémov. Žiadna prosba o pomoc, žiadosť, či sťažnosť sa zo strany obyvateľov domova nevyskytla. Nikomu nebolo bránené v tom, aby mohol slobodne voliť.

6. Na požiadanie ústavného súdu predseda miestnej volebnej komisie L. F. V. prípisom z 19. júna 2007 oznámil, že miestna volebná komisia nevyslala do domova dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou, keďže o prenosnú volebnú schránku ani písomne, ale ani ústne nikto nepožiadaval. Oznámenie o čase a mieste konania volieb bolo každému voličovi včas doručené. Mobilní obyvatelia z domova prišli do volebnej miestnosti hlasovať s občianskym preukazom. V obci bolo zapísaných v zozname voličov 319 osôb. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce bol 207. Doterajší starosta T. Š. dostal 165 platných hlasov, kým sťažovateľ 42 platných hlasov.

II.

1. Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania pred ústavným súdom musí obsahovať odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať aj kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Sťažnosť na začatie konania vo volebných veciach podľa § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 musí obsahovať aj dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Na predbežnom prerokovaní plénum ústavného súdu posúdilo sťažnosť sťažovateľa podľa jej obsahu v zmysle § 20 a § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta, že v dôsledku manipulácií zvoleného starostu sa nemohli volieb zúčastniť obyvatelia domova, ktorí sú šťastí pripútaní na lôžko a ktorí boli z predchádzajúcich volieb zvyknutí na to, že mohli voliť v domove. Ďalšia časť obyvateľov

domova nemohla voliť, lebo nemala k dispozícii občianske preukazy uzamknuté v trezore domova.

Ústavný súd už vo svojej konštantnej judikatúre zaujal stanovisko, že preskúmava, či porušením zákona bol ovplyvnený výsledok volieb, pričom sa zaoberá každým namietaným porušením volieb (napr. PL. ÚS 19/94).

V iných rozhodnutiach ústavný súd rozhodol, že svoju právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom hrubo alebo závažne ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, prípadne ak dôjde k opätovnému porušeniu zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94).

Hrubé, závažné alebo viacnásobné porušenie práv občanov priznaných zákonom alebo ústavou zakladá právomoc ústavného súdu zrušiť napadnutý výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné, pretože namietnuté porušenie práva mohlo ovplyvniť priebeh a výsledok volieb (PL. ÚS 18/99).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02).

Sťažovateľom namietané okolnosti nemožno považovať za také porušenia zákona, ktoré by odôvodňovali záver o inom výsledku volieb, a tým by viedli plénum ústavného súdu vyhlásiť voľby starostu za neplatné. Okrem toho ústavný súd preveril rozhodujúce tvrdenia sťažovateľa, ktoré sa vôbec nepreukázali.

Z predbežných zistení ústavného súdu vyplýva, že v rozpore s tvrdením sťažovateľa, podľa ktorého počet oprávnených voličov v obci mal byť 230, v skutočnosti, ako to vyplýva zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb, bolo v zoznamoch zapísaných celkom 319 voličov, z nich sa volieb zúčastnilo 208 voličov. Rovnako nezodpovedá skutočnosti tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého v čase volieb mal mať domov viac ako 85 obyvateľov, lebo z prípisu domova z 28. marca 2007 vyplýva, že ich bolo ku dňu konania volieb v skutočnosti iba 69. Ďalej nezodpovedá skutočnosti, že by došlo k porušeniu ustanovenia § 31 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, podľa ktorého volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti. V takomto prípade je okrsková volebná komisia povinná vyslať k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou. Podľa oznámenia predsedu miestnej volebnej komisie, ktorá plnila aj úlohy okrskovej volebnej komisie, žiaden z obyvateľov domova nepožiadala o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti. Rovnako sa nepotvrdilo, že by mobilní obyvatelia domova nemohli voliť preto, že im nemal kto vydať z trezoru občianske preukazy. Z prípisu riaditeľa domova z 20. júna 2007 vyplýva, že sa tak nestalo, pričom žiaden „*trezor na občianske preukazy*“ sa v domove nenachádza.

Ak by sa vychádzalo z tvrdenia sťažovateľa o tom, že obyvatelia domova sa volieb nezúčastnili, nevylučuje sa tým skutočnosť, že sa volieb zúčastnilo ďalších 208 voličov, keďže počet obyvateľov domova bol 69. Nie je teda možné už na prvý pohľad vyvodiť, že by sa hlasy obyvateľov domova mali pripočítavať zvolenému starostovi. Ďalej treba uviesť, že rozdiel medzi počtom platných hlasov odovzdaných v prospech zvoleného starostu (165) a počtom platných hlasov odovzdaných v prospech sťažovateľa (42) je 123. To znamená, že ani v prípade nepreukázateľnej hypotézy, že by všetci obyvatelia domova odovzdali svoje hlasy v prospech sťažovateľa, keby sa boli volieb zúčastnili, bol by sa výsledok volieb starostu nezmenil. I naďalej by ich vyhral zvolený starosta. Vzhľadom na okolnosti danej veci nemôže byť dôležitá ani skutočnosť, že sa začalo trestné stíhanie voči „*neznámemu*“

páchatelovi“, ktorý mal odstrániť pred obchodom s potravinami z úradnej tabule obce L. „*volebné plagáty*“ sťažovateľa.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pretože sťažovateľ neponúkol také dôkazy a nepreukázal také porušenia volebného zákona, ktoré by boli v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2007